

baptist.dk

6

2017

Jeg var fremmed ...

[📷] Linea Elleby Jørgensen

Hvad læser du
i baptist.dk?
Giv os din mening,
så vi kan lave et
endnu bedre blad!
Link til læserundersøgelse:
<https://goo.gl/E578yW>

Indhold – Jeg var fremmed ...

- 3 Hvem hører med?**
– leder
- 4 To liv under Guds ledelse**
– portræt af Dawt Hlei Kai og Nu Nu Tee
- 8 Man kan være enke, faderløs eller fremmed på to måder**
– refleksion af Allan Ibsen
- 11 Evangeliet og den kulturelle mangfoldighed**
– tanker fra Søren Dalsgaard
- 14 Hvornår holder man op med at være fremmed?**
– Birthe Munck-Fairwood
- 16 En stor kvinde med et usædvanligt mod**
– Kausilas troshistorie
- 18 Menighed på tværs af kulturer**
– erfaringer fra Brovst og Pandrup
- 20 Pludselig stod Jesus foran dem**
– Vesnas troshistorie
- 22 Når den fremmede bliver familie**
– portræt af Else-Marie og Tage Nielsen
- 25 Asylansøgere og dåb**
– Niels Nymann Eriksen
- 30 Serie om kirkeåret**
– advent
- 31 Fastemateriale**
- 31 Navne**
- 32 Hvad kommer den nye Trossamfundslov til at betyde?**
– tre eksperter udtaler sig

- 34 Ti år med hiv og håb**
– Maria Floria, 45 år
- 36 Jul i det fremmede**
– klumme

Udgivet af Baptistkirken i Danmark
Nummer 6, 2017 – 164. årgang

Redaktion

Hanne Kiel, ansvarshavende redaktør
tlf. 3190 8190, hanne_kiel@hotmail.com
Lone Møller-Hansen, tlf. 2347 4015, lone@baptistkirken.dk
Gitte Elleby Jørgensen, redaktionssekretær
tlf. 2299 0424, gitte@baptistkirken.dk

Oplæser og ansvarlig for lydudgaven på CD og hjemmeside:
Ole Engel

Grafisk design: Pedersen & Pedersen, Aarhus
Trykkeri: Jørn Thomsen Elbo
Oplag: 3.150

baptist.dk er Baptistkirken i Danmarks kirkeblad og kan sendes til alle med tilknytning til en baptistmenighed.
Artikler er ikke nødvendigvis udtryk for Baptistkirken i Danmarks eller redaktionens holdning. Idéer, artikelforslag og digitale billeder modtages gerne. Bemærk dog, at redaktionen planlægger to numre ad gangen.

Udgivelsesdatoer og deadlines

Nr. 1: 2. februar. Deadline 20. november
Nr. 2: 26. april. Deadline 19. februar
Nr. 3: 7. juli. Deadline 7. maj

Baptistkirken i Danmark
Sekretariatet
Lærdalsgade 7, st.tv., 2300 København S
Tlf. 3259 0708
Telefontid: Mandag-fredag kl. 9-12
E-mail: info@baptistkirken.dk
Hjemmeside: www.baptistkirken.dk

Henvendelse om adresseændring til din lokale menighed.
Dødsfald og nye medlemmer indberettes til Sekretariatet.
Bladet kan modtages som lydfiler på CD ved henvendelse til Sekretariatet.

Gaver til *baptist.dk*: Kan indbetales på 3201 10042879 eller MobilePay 2299 6483 mærket »baptist.dk«. Gaver er fradragsberettigede efter gældende regler.

Hvem hører med?

For at blive accepteret til at skrive i bøgerne ›Barn af Vendsyssel‹ skal man være født i Vendsyssel. Det er ikke tilstrækkeligt, at man har boet i Vendsyssel det meste af sit liv, for vendelbo er man kun, når man er født i Vendsyssel.

[≡] Hanne Kiel

[📷] Linea Elleby Jørgensen

Danmark registrerer vi ikke menneskers tro og overbevisning, men deres herkomst vil vi have styr på. Vi opererer med første, anden og tredje generations indvandrere, og nogle er begyndt at ytre ønske om, at Danmarks Statistik også skal registrere fjerde generations indvandrere. Det er et tydeligt udtryk for, at vi regner

dem for ›anderledes‹, noget for sig og ikke helt som os andre.

Hvad skal der til?

Det betyder, at man kan være født i Danmark og have dansk pas, have gennemført en dansk uddannelse, bestride en stilling og betale topskat i Danmark; man kan sågar tale et sprog, der tydeligt er præget af den lokale dialekt – og alligevel blive registreret som indvandrer hos Danmarks Statistik. Vendelbo er man, når man er født i Vendsyssel, men der skal mere til for at blive regnet som dansker.

Fremmede – eller brødre og søstre i Herren?

Baptistkirken i Danmark består af 53 menigheder. Af dem har tretten navne, der

klart fortæller, at medlemmerne primært har rod i en anden kultur end den danske. Dertil kommer grupper af asylansøgere, flygtninge og indvandrere i mange etnisk danske menigheder.

Den første januar 2016 havde Baptistkirken 5.238 døbte medlemmer. Heraf var mindst 922 af ›anden etnisk oprindelse end dansk‹ – altså 17,5% eller knap hver femte!

Hvor længe vil vi blive ved med at tale om etniske menigheder, etniske medlemmer, fremmede og hvad vi nu ellers bruger af betegnelser for at sætte skel mellem dem og os? Hvornår vil vi gå over til at sige ›vi‹ om alle baptister i Danmark og ›os‹ om alle medlemmer af Baptistkirken?

To liv under Guds ledelse

I Burma arbejdede den ene blandt spedalske, den anden blandt hjemløse børn – og de oplevede stor fattigdom. Nu er Dawt Hlei Kai og Nu Nu Tee ansat som ulønnede præster i Lai Baptist Church på Fyn.

[≡] Poul Erik Jensen og Bente Næsby

[📷] Nawl Cung

»I Rangoon arbejdede jeg på kontoret på det teologiske seminarium«, fortæller Nu Nu. »Lederen bad mig være sangleder. Vi var et team, der rejste rundt i Burma, afholdt gospelkoncerter og evangeliserede. I en periode var vi hos nogle mennesker, der led af spedalskhed. Vi gav dem mad, og vi fortalte dem om Jesus. Det var svært at se de elendige forhold, de levede under. Det var svært selv at leve med de uhygiejniske forhold, der var der. Vi måtte tro på, at Gud ville beskytte os, så vi ikke blev syge.«

Dawt fortæller, at hun efter sin uddannelse arbejdede som missionær blandt fattige mennesker i et område i Rangoon. »Her er

nogle menneskers hjem under en presentation, andre i huse af plastik eller bygget af bambus. Intet vand, intet toilet. Her arbejdede jeg blandt forældreløse børn, underviste i sundhed og hygiejne, gav dem mad og fortalte dem om Jesus. MCM¹ hjalp med at grave brønde, der kunne pumpe vand op. Vandet betalte brugerne et meget lille symbolsk beløb for. På den måde værdsatte de hjælpen og var med til at betale for energiforbruget.«

»Gud har valgt mig«

I har begge været i Danmark i 8-9 år og tilhører Lai Baptist Church i Ringe. Hvorfor har I valgt at være ansat som ulønnede præster dér?

Svaret kommer hurtigt fra både Dawt og Nu Nu: »Det har jeg ikke valgt. Gud har valgt

»Jeg ser tjenesten som præst her i Danmark som et svar på min bøn til Gud om at bruge mig.«

mig.« Nu Nu forklarer: »Hvis jeg havde boet i Burma nu, ville jeg helt sikkert have arbejdet som musikmedarbejder. Nu bor jeg i Danmark, og meget er anderledes. I Burma gav jeg mit liv til Gud og bad »brug mig«. Det gør Han så. Jeg har ikke drømt om at blive præst – det kom bare. Jeg ser tjenesten som præst her i Danmark som et svar på min bøn til Gud om at bruge mig.«

Dawt føjer til: »Jeg har elsket Gud, fra jeg var barn, og jeg har bedt Gud om at måtte være hans tjener, og jeg tror, jeg altid har været Guds tjener! Min tro på Gud er stor, og jeg giver stor plads til Gud i mit liv. Fordi jeg har familie, tænker jeg af og til, om det går at være så involveret i menighedsarbejde. Men i mit hjerte mærker jeg, at det skal nok gå, for det er det, Gud beder mig om.«

Delt ansvar

De to præster har fordelt ansvarsområderne i mellem sig. »Mine ansvarsområder er menighedsråd og søndagsskole«, siger Dawt. »Jeg prædiker en gang om måneden og sørger for gudstjenesteprogram sammen med Nu Nu og Kio, der er menighedsleder. →

1) Myanmar Christian Mission

» Det har jeg ikke valgt. Gud har valgt mig. «

→ I søndagsskolen er vi otte ledere, vi er opdelt i tre aldersgrupper, og vi har søndagsskole hver søndag. Vi bruger nu et undervisningsmateriale fra chin-fællesskabet i USA. Fra det nye år vil vi bruge et materiale, der er lavet af chin-litteraturgruppen i EU.«

Hun fortsætter: »Vi er en del af BaptistKirken, og vi arbejder sammen med chin-menigheder i Danmark. I juli mødtes søndagsskolerne fra alle chin-menigheder i Danmark. Der var spændende bibelundervisning, og vi lærte nye sange. I en sangkonkurrence vandt LBC med en sang skrevet af Nu Nu«, siger en både genert og glad Dawt og tilføjer: »I LBC hjælper vi også en missionsarbejder i Paletwa i Chin-staten, som jeg har kontakten til.«

Ordbog

LBC, Lai Baptist Church i Ringe, 76 medlemmer, størstedelen er 30-50 år.

MCM, Myanmar Christian Mission, Rangoon
Chin-staten er en del af Burma, der grænser op til Indien. Der bor 1/2 mio. chin'er i Chin, og ca. 1 1/2 mio. chin'er andre steder i verden.

»» *Det var en stor oplevelse, der åbnede vores øjne for vigtigheden af fællesskabet med danske menigheder.* ««

Nu Nu fortæller om sine ansvarsområder: »Jeg har ansvar for kvindegruppen og ungdomsgruppen, prædiker ved en gudstjeneste en gang om måneden og er med til menighedsrådets møder. De unge mødes en gang om måneden – lærer sange og har undervisning. Kvindegruppen mødes også en gang om måneden til bøn og faste og har desuden ansvar for tre gudstjenester om året. Vi laver mad til nogle af menighedens gudstjenester og sælger det, så vi kan hjælpe forældreløse børn, hjemløse børn og unge med skolepenge i den sydlige del af Chin-staten. Desuden er det vores opgave at besøge de syge i menigheden.«

Fremtiden

Dawt siger: »Jeg har ikke bestemte tanker om fremtiden, men jeg ønsker at tjene Gud.« Og fra Nu Nu kommer det stille: »Jeg beder til Gud og har tillid til, at han lægger livet til rette for mig. Jeg fortsætter, så længe Gud vil bruge mig.«

Begge taler varmt om den migrant-præstekonference, som de begge har deltaget i i foråret 2017. Den var arrangeret af *Danske Kirkers Råd* og *Kirkernes Integrations Tjeneste*. De var valgt af BaptistKirken til at deltage. »Det var en stor oplevelse, der åbnede vores øjne for vigtigheden af fællesskabet med danske menigheder«, siger begge. »I det fællesskab kan vores unge lære danske kristne unge at kende – og det er vigtigt!«

Vil besøge danske menigheder

Ved afslutningen af samtalen blev der åbnet til det sted, hvor drømme bor. »Vi har en drøm!« sagde både Dawt og Nu Nu. »Vi vil gerne besøge andre menigheder – chin og danske. Det er vigtigt, vi lærer hinanden at kende – og dermed lærer af hinanden! Vi drømmer om, at vi engang kan lave evangelisation sammen, prædike og synge i såvel danske som i chin menigheder.« – Hermed er denne opfordring givet videre!

»» *Vi vil gerne besøge andre menigheder – chin og danske. Det er vigtigt, vi lærer hinanden at kende.* ««

Nu Nu Tee

- er 36 år, gift med James Sui Kung. De har tre børn
- chin, født og opvokset i Sagain division, Burma
- bachelor i teologi fra Bethany Theological Seminary, Rangoon
- sekulære fjernstudier på universitet i Kalay, Burma
- kom til Danmark november 2008
- arbejder fuldtids som privat hushjælp

Dawt Hlei Kai

- er 34 år, gift med Bawi Cung. De har to børn
- født i Chin, Burma, og opvokset i Rangoon
- bachelor i teologi fra Myanmar Christian Mission, MCM, Rangoon
- kom til Danmark januar 2009
- i gang med pædagogisk assistent uddannelse (PAU)

Man kan være enke, faderløs eller fremmed på to måder

»Nu kommer jeg til jer og holder dom,
mod dem, der unddrager daglejerens løn,
og dem, der afviser den fremmede,
enken og den faderløse.
Men mig frygter de ikke.«

Malakias kap. 3, vers 5 ff.

[ ] Allan Ibsen,
præst i Tølløse Baptistmenighed

[ ] Unsplash – Alex Ivashenko og
Samuel Zeller

Mange gange i Det gamle Testamente – næsten som et omkvæd i en sang – kan vi læse om, at Gud taler om omsorg for enken, den faderløse og den fremmede. Det er oplagt, at både enken, den faderløse og den fremmede er udsatte. De kan kun komme godt videre ved andres hjælp. Derfor har Gud et specielt øje for dem, og det samme skal vi have.

Enken

Man kan blive enke eller enkemand på to måder.
Ved død eller distance.

Der er ægteskaber og forhold, der er døde, mens begge ægtefæller stadig trækker vejret. De er levende i et dødt forhold, distance har dræbt forholdet. Noget i parforholdet er dødt, noget, der skulle holde det i live, er der ikke mere: Den dybe samhørighed, de dybe samtaler, berøringerne,

at blive mødt med respekt og forståelse, blive set og hørt. Dét er dødt, og det, der skulle holde det i live, er der ikke mere. Og man går alene – sammen med den anden, der stadig er i live, men forholdet og alt det, som det skulle leve af, er dødt. Man går ikke med sørgebind og græder offentligt, men sorgen er der. Savnet er der. For der er noget, der er dødt og borte.

På hebraisk betyder ordet enke »at tungen er bundet«. Der er ingen at tale til og med. Det kan ske, mens to mennesker stadig trækker vejret, at deres forhold er dødt, og de begge eller den, der stadig elsker, sørger. Det gælder også singler, der oplever sorgen ved, at »tungen er bundet«, for der er ikke en elsket at tale til. Man er ikke blevet valgt. Der er ingen at være to med, og man sørger.

Man kan blive enke eller enkemand på to måder.

Ved død eller distance.

Derfor har Gud øje for enken og enkemanden.

For de lever i sorg.

Den faderløse

Man kan blive faderløs på to måder.
Ved død eller distance.

Det kan være, fordi faderen aldrig var der. Han var borte, ude i verden, ude i sit liv og ikke i barnets liv. Han er ikke død, men det er, som om han er. Barnet oplever sig dødt for ham. For ham og hans verden er barnet ikke en del af. Det kan være moderen, der kun kan rumme sig selv og sit eget, og hun kan ikke magte at rumme barnets følelser og verden. Det kan være barnet eller den unge, der har oplevet en far eller mor, der holdt mere af de andre søskende. Og sorg og savn sidder dybt inde.

Men sorgen og savnet kan også vende den anden vej rundt. Forældre kan også opleve det. Børnene elsker man, og man vil gerne gøre det bedste for dem. Men noget kom i vejen. Tiden gik af sig selv. Kravene var store. Og en dag oplever man at stå der uden den nærhed og fortrolighed, man ville have opbygget til sine børn. De er heldigvis ikke døde, og jeg er ikke død, men det for-

» I det fremmede kommer
utrygheden, når de fleste mennesker
gør ting på en anden måde. «

» Man går ikke med sørgebind og græder offentligt, men sorgen er der. Savnet er der. For der er noget, der er dødt og borte. «

hold, jeg gerne ville have til dem, er der ikke. Det er ligesom dødt, og det gør ondt, og sorg kan blive overvældende i nattetimerne. Man går ikke med sørgebind og græder offentligt, men sorgen er der. Savnet er der. For der er noget, der er dødt og borte.

Man kan blive faderløs på to måder. Ved død eller distance. Derfor har Gud øje for de faderløse. For de lever i sorg.

Den fremmede

Vi kender det at være i et fællesskab – hos venner, i menigheden, i familien. Vi skulle være forbundne, kunne dele alt, men der er en fremmedhed, en distance. Vi kender det på arbejdspladsen. Vi skulle arbejde sammen, men det blev konkurrence, og der kom afstand, og det skader og gør ondt. Vi kender venskaber, der ikke holdt, og som sluttede brat. Måske véd vi hvorfor, måske véd vi ikke, hvad det var, der skete, men det sluttede. Man går ikke med sørgebind og græder offentligt, men sorgen er der. Savnet er der. For der er noget, der er dødt og borte.

Til vort land kommer mennesker, der bliver kaldt fremmede. Bliver fremmed-

gjorte. Dé, hvor man havde hjemme. Dé, hvor det var trygt at gøre ting på den måde, andre gjorde. Dé, hvor man havde hjemme og kunne slappe af, når man spiste, sang, klædte sig som andre. Dé, hvor man kunne sproget, dets nuancer og finurligheder, dobbeltbetydninger og det usagte. Dé er man ikke mere.

I det fremmede kommer utrygheden, når de fleste mennesker gør ting på en anden måde. I det fremmede kan det være svært at slappe af i det dagligdags, for de fleste spiser, synger, klæder sig på en anden måde. Som hos enken er »tungen bundet« for den fremmede. Bundet af usikkerhed og mangel på hjertesprog. Mange af os har oplevet det, når vi har besøgt steder udenfor turistreservatet. Når vi har besøgt lande, beboet af folk, der taler, spiser og gør ting anderledes end os.

Alle mennesker af anden farverig herkomst af anden festlig herkomst af etnisk herkomst søger tryghed.

Vi behøver at føle os trygge for at leve fuldt ud.

Man kan blive fremmed på to måder. Ved at være fremmed og ved at blive fremmedgjort. Derfor har Gud øje for de fremmede. For de lever med utryghed.

Nu kommer jeg til jer og holder dom, mod dem, der unddrager daglejeren hans løn, og dem, der afviser den fremmede, enken og den faderløse. Men mig frygter de ikke, siger Hærskarers Herre.

Evangeliet og den kulturelle mangfoldighed

Kan man være kristen og samtidig eje en Mercedes? Eller deltage i sine ikke-kristne familiemedlemmers begravelse? De spørgsmål blev ivrigt debatteret på det universitet i Kenya, hvor jeg studerede teologi. I Afrika, hvor der er stor forskel på rig og fattig, og hvor begravelser indeholder ritualer, der knytter sig til åndeverdenen, blev de spørgsmål særligt relevante.

[≡] Søren Dalsgaard

[📺] Zoltan Tasi, Morten Kofoed og Oskar Pedersen

Det var spørgsmål, som jeg ikke før havde reflekteret over. Og mine afrikanske medstuderendes svar var ikke nødvendigvis de samme som mine, for de udsprang af andre kulturelle normer og værdier. Og efterhånden, som jeg blev mere fortrolig med afrikansk kristendom, rejste et mere principielt spørgsmål sig i

mig: Hvor meget af den kristendom, som jeg selv er vokset op med, er i virkeligheden blot et produkt af min kultur?

Evangeliet overfor kulturen

I Danmark oplever vi i stadig stigende grad, at der kommer folk fra hele verden, som bliver en del af vores samfund. Nogle bliver en del af kirken i Danmark. Andre ønsker at blive en del af kirken, men har svært ved at finde sig til rette i vores danske kirke-tradition og kristendomsforståelse. Der

» Som kristne kan vi komme til at leve vores liv i en spaltet tilværelse, hvis der opleves for stor forskel mellem vores kirkekultur og hverdagskulturen omkring os. «

for bliver vi som kirke nødt til at reflektere nærmere over forholdet mellem kirkens globale identitet og dens lokale udtryk.

Nøglen til forholdet mellem evangeliet og kulturen er at forstå forholdet mellem Jesus' guddommelighed og Jesus' menneskelighed. Gud forblev ikke i sin evige og uforanderlige verden, men ikklædte sig menneskelig foranderlighed og blev knyttet til en bestemt kultur og et bestemt sprog. Sådan må evangeliet også til stadighed udtrykkes gennem en særegen kultur og et særegent sprog.

Uden sammenblanding

I år 451 mødtes kirkeledere fra hele den kristne verden til et koncil i Kalcedon. De formulerede læresætningen om Jesus' guddommelige og menneskelige natur. Den tjener som model for også at forstå forholdet

det mellem evangeliet og kulturen:

»Den ene og samme Kristus, den enbårne Søn og Herre, kendes i to naturer uden sammenblanding, uden forandring, uden deling, uden adskillelse, således at forskellen mellem naturerne på ingen måde udslættes ved enheden, men at hver naturs egenart snarere derved virker med den anden naturs egenart i én person og i én tilværelse, ikke fordeles på to personer eller skilles fra hinanden.«

Døbes for at blive dansk?

Den formulering siger blandt andet, at evangeliet og kulturen ikke må blan-

» Hvor meget af den kristendom, som jeg selv er vokset op med, er i virkeligheden blot et produkt af min kultur? «

des sammen. Kristendom og danskhed er altså ikke én og samme sag. Den opfattelse møder vi undertiden hos udlændinge, der ønsker at blive døbt – primært fordi de vil være en del af det danske samfund. Og sandt er det, at kristendommen har bidraget med nogle af det danske samfunds værdier i dag. Men at være kristen og at være dansk er teologisk set to forskel-

Søren Dalsgaard

- koordinator for Folkekirkens Asylsamarbejde og Folkekirkens Mission under Folkekirkens Mellemkirkelige Råd
- uddannet teolog fra universitetet i Nairobi og cand.mag. i Afrika-studier fra Københavns Universitet
- formand for beboerforeningen i Mjølnerparken i København
- medlem af menighedsrådet ved Kingo Kirke på Nørrebro

Mangfoldighed

Forskell

lige ting.

Forandres af kulturen?

Fra Kalcedon ved vi også, at evangeliet og kulturen kan forholde sig til hinanden, uden at det forandrer nogen af dem. Nogle steder i verden støder man på den opfattelse, at kristendommen er en vestlig religion. Når en person konverterer og bliver kristen, opfattes det som om, at vedkommende undsiger sig sine kulturelle rødder. Det er ikke hensigten fra et kristent synspunkt. Når vi fx i disse år oplever en stor kristen vækkelse i Iran, er det vigtigt at forstå, at kristendommen her netop ses som en genoplivning og fornyelse af per-

sisk kultur, ikke som en fremmed importeret religion. At blive kristen indebærer ikke at forandre sin kultur, men at blive i den og forløse den.

Kristendom og kultur uden adskillelse

Af formuleringen fra Kalcedon fremgår det endvidere, at evangeliet og kulturen forholder sig til hinanden uden adskillelse. Som kristne kan vi komme til at leve vores liv i en spaltet tilværelse, hvis der opleves for

» Kristendom og danskhed er altså ikke én og samme sag. «

stor forskel mellem vores kirkekultur og hverdagskulturen omkring os. Vi kan derfor komme til at leve med flere ansigter – et, som vi tager på i det kristne fællesskab om søndagen, og et andet, som vi har på resten af ugen.

Det kan blive en ekstra stor udfordring for udlændinge, der gennemgår en integrationsproces og gradvis bliver mere danske – måske især for efterkommere – fordi den kristne identitet er så tæt knyttet til kulturen fra oprindelseslandet. Hvis ikke de møder danske kristne og lærer, hvad det vil sige at være kristen på den nyhvervede danske kulturs præmisser, risikerer de langsomt at blive fremmedgjort fra deres kristne identitet, efterhånden som tilknytningen til deres oprindelsesland bliver svagere.

En kulturel mangfoldig kirke

Det danske samfund og den danske kirke bliver mere og mere mangfoldig kulturelt set. Derfor må vi begynde at reflektere nærmere over forholdet mellem evangeliet og kulturen. Det bliver lettere at anerkende og inkludere vores kristne brødre og søstre, der er meget anderledes end os selv, når vi kan se bagom kulturforskellene og genkende evangeliets sande virke i dem. Og det bliver lettere at vurdere vores egen tro og kirkelige tradition, for i mødet med den anden trænes vi i kritisk skelnen mellem evangeliet og den foranderlige kultur, som evangeliet formidles igennem også til os.

Hvornår holder man op med at være fremmed?

» Samtidig fortæller de om en dybereliggende følelse af ikke helt at være accepteret. «

Jeg husker tydeligt den første gang, jeg mødte en afrikaner, der ikke var en fremmed. Jeg var på vej gennem lufthavnsbygningen i Jomo Kenyatta lufthavn i Nairobi. Pludselig gik det op for mig, at her var det ikke afrikanerne, der var fremmede. Det var mig.

[ ] Birthe Munck-Fairwood

[ ] Unsplash – Doug Swinson og Nathaniel Tetteh

Hvor længe er man fremmed? For mig varede det dengang tre uger. Så var jeg vel hjemme igen - med en ny forståelse for, hvad det vil sige at være fremmed. Fremmedhed er ikke en medfødt egenskab, men en status der afhænger af kontekst og selvforståelse. Hvis jeg var blevet i Kenya i tre år, ville jeg så stadig have været fremmed? Måske. Jeg ville stadig se anderledes ud og have en anderledes kapital af minder og livserfaring. Forhåbentlig ville jeg have lært sproget og så mange kulturelle koder, at jeg kunne begå mig uden at vække unødigt opsigt eller anstød. Men svaret ville ikke være mit alene. Kenyanerne ville have det sidste ord. Ville de stadig se mig som en fremmed?

» Integration handler om empati og om at komme hinanden i møde, så det anderledes ikke længere er skræmmende. «

Indvandrere og efterkommere

I Danmark har omkring 740.000 personer ifølge Danmarks Statistik udenlandsk baggrund – enten er de selv, deres forældre eller bedsteforældre i sin tid kommet her til et andet sted fra. Af dem har én ud af tre dansk pas, og hver fjerde er født i Danmark. Alligevel kalder vi dem ofte stadig *de fremmede*. Måske er det ikke overraskende, at mange siger, at de ikke føler, at de helt hører til her.

De taler sproget, har måske taget en dansk uddannelse, går på arbejde og betaler skat. Men samtidig fortæller de om en dybereliggende følelse af ikke helt at være accepteret – om efter mere end én generation i Danmark stadig at indgå i den officielle statistik over indvandrere og efterkommere. Her defineres »efterkommer« besynderligt nok som en udlænding født i Danmark. Og de fortæller om igen og igen at blive spurgt: »Hvor kommer du fra?« Under-

Birthe Munck-Fairwood

- er netværkskoordinator på Tværkulturelt Center, se www.tvaerkulturelt-center.dk/
- har udgivet bøger primært for Tværkulturelt Center, senest »Glem ikke gæstfriheden: Folkekirkens møde med asylansøgere – Diakoni over grænser« (2016)
- Se www.danskekirkersraad.dk/om/oekumenisk-engagement/birthe-munck-fairwood/

forstået: »Vi kan se, at du ikke hører til her. Du er ikke en af os. Du er en fremmed.«

Den gode integration

Vi kan alle være med til at gøre en forskel, så mennesker, der kommer hertil, får en god indgang i Danmark. Det er ikke nok, at nydanskere gerne vil integreres. Den gode integration forudsætter en indsats fra begge parter. Som en congoleser spurgte: »Når mine danske naboer ikke kender mig, hvordan kan de så vide, om jeg er en god eller dårlig nabo?«

Frygt for det fremmede og anderledes er en grundlæggende menneskelig følelse. Vi har ofte frygt for den mangfoldighed af mennesker, kulturer og religioner, som i dag er en del af den danske virkelighed. Men fordi frygt skaber afstand mellem mennesker, er det så vigtigt, at vi mødes. For integration handler om empati og om at komme hinanden i møde, så det anderledes ikke længere er skræmmende.

Holder man op med at være fremmed?

Her gives ingen enkle svar. Og måske er det ikke så vigtigt. Når man er født og opvokset i et andet land, vil der altid være en del af en, der er anderledes, selv om man i hverdagen føler sig på lige fod med landets indbyggere. For mange af vores nye medborgere er Danmark deres nye land. De taler

stadig deres modersmål og har ikke glemt deres familiehistorie, men de føler sig meget danske og har lært at tage det bedste fra flere kulturer og traditioner. Hermed er de med til at berige Danmark.

Kendt af Gud

I den kristne grundfortælling bliver vi mindet om menneskelivets vilkår. Vi er alle på vandring. Når vi fejrer gudstjeneste, lyder den aronitiske velsignelse. Den gamle bøn om, at Gud må give os sin omsorg, sin nåde og sin fred minder os om, at vi alle, danskere og nydanskere, flygtninge og asylansøgere, er på rejse sammen gennem menneskelivet med velsignelsen som rejsekost. For Gud er intet menneske fremmed. I den kristne kirke er der ingen outsiders – ingen fremmede.

» For mange af vores nye medborgere er Danmark deres nye land. «

En stor kvinde med et usædvanligt mod

Kausila Subba taler stille og med ydmyghed om sit liv, mens datteren Mamta tolker. Det bliver hurtigt tydeligt, at hun hverken er en almindelig kvinde eller har fået et almindeligt liv. Når jeg betragter den milde og venlige kvinde, er det svært at forstå, at hun har prøvet at blive fordrevet fra sit land, har tilbragt 18 år i en flygtningelejr, været i fængsel og er blevet tortureret for sin tro. Jeg føler mig rørt og beæret over at have fået lov til at møde Kausila Subba, en nepaleser fra Bhutan.

[≡] Vibeke Dalsgaard

[📷] Laust Dalsgaard

Kausila er 62 år og har levet i et nepalesisk mindretal i nabostaten Bhutan. For mange år siden rejste en del nepalesere til Bhutan, fordi der var mangel på arbejdskraft – særligt i landbruget. Nepaleserne holdt fast i deres kultur og hinduistiske tro, og på et tidspunkt i 1980'erne oplevede styret i Bhutan, at de var blevet for mange og for besværlige. Det blev først forbudt at tale nepalesisk og gå klædt efter deres egne skikke. Dernæst blev befolkningsgruppen mere og mere chikaneret og forfulgt, indtil de endte med at blive drevet på flugt til Nepal.

De blev ikke modtaget med glæde

Nepal er et meget fattigt land, og man ønskede ikke at modtage de fordrevne,

selv om de reelt stammede fra landet. Derfor blev disse fordrevne fra Bhutan anbragt i lejre under usle forhold. Her tilbragte de mange år i ingen-mands-land, udstødt af begge nationer og glemt af verden. Kausila og hendes familie tilbragte 18 år i en sådan lejr, indtil de med hjælp fra FN kom til Danmark for seks år siden som kvoteflygtninge.

Helbredelse førte til tro

Kausila mødte allerede Jesus, mens hun boede i Bhutan. På et tidspunkt blev hun meget syg med stærke blødninger fra Hals og næse. Ingen tilgængelige behandlinger hjalp. Kausila hørte, at man kunne blive

» *Kausilas kammerater i fængslet hjalp hende med at lære at læse.* «

rask ved at bede til Jesus. Hun søgte forbøn og blev helbredt. Herefter valgte hun at blive kristen og blev døbt.

I fængsel for mission

Efter flugten til Nepal besluttede hun og 10 venner en dag at gå ud til en lille landsby for at deltage i en gudstjeneste. Ved den lejlighed blev de arresteret for at missionere. I fængslet fik de en meget ydmygende behandling og blev flere gange udsat for tortur. De blev behandlet ekstra hårdhændet af politi og fangevogtere, fordi de blev betragtet som bhutanere. Nepaleserne fandt det meget alvorligt, at de som fremmede forsøgte at omvende folk. Til sidst blev gruppen tvunget til at underskrive tilståelser om forbrydelser, som de aldrig havde begået, men på trods af tortur og den ydmygende behandling holdt alle i gruppen fast i deres tro.

Kausila brugte meget af tiden i fængslet i bøn. Hendes højeste ønske var at kunne læse. Kausila var analfabet og havde til sin store sorg aldrig kunnet læse Bibelen. Hun fik igen bønnen svar, og der skete et fantastisk mirakel. Det nepalesiske styre besluttede at give tilladelse til, at de indsatte i fængslerne, som ikke kunne læse,

» Hun søgte forbøn og blev
helbredt. Herefter valgte hun at
blive kristen og blev døbt. «

fik mulighed for at lære det. Der blev ikke
ansat lærere, men indkøbt bøger, som fan-
gerne kunne bruge selv, og Kausilas kam-
merater i fængslet hjalp hende med at lære
at læse. Stor var hendes glæde og taknem-
melighed, da hun selv kunne åbne Bibelen
og læse Jesus' ord.

Hædersbevisning

Kausila har ført mange mennesker til tro
i Nepal. Hun kom også til at betale en høj
pris for sin beslut-
ning om at arbejde
i tjeneste for Jesus.
Derfor blev hun
i 2016 hædret af
*Bhutanese-Nepalese
Church of America* for
sit mod til at missionere i Nepal.

Spillefilm om kristne i Nepal

På YouTube kan man se filmen »Nepali
Christian Movie – Mokti«, der viser grup-
pens oplevelser i fængslet og eksempler på
behandlingen af kristne i det nepalesiske
samfund. Mokti betyder i øvrigt frelse.

Menighed på tværs af kulturer

» Her er der pludselig mennesker i vores midte, som helt åbenlyst har brug for, at vi handler på troen. «

Anders Hyldgård fra Pandrup menighed og Bente Højris fra Brovst har begge erfaringer med menigheder i vækst, hvor væksten især skyldes tilgang af mennesker af anden etnisk herkomst end dansk. Deres erfaringer er forskellige. I Sæby, hvor Bente tidligere var præst, og nu i Brovst har tilgangen bestået af én samlet gruppe fra samme kultur. I Pandrup drejer det sig om mennesker fra mange forskellige kulturer.

[☰] Vibeke Dalsgaard

[📷] Private

I Sæby søgte en meget stor gruppe chin'er fra Myanmar kirken, og det endte med, at de dannede egen menighed. I Brovst har der i flere år været et stort mindretal i menigheden, som er kommet fra Bhutan. For øjeblikket er der 30 medlemmer og 15 børn og unge med den baggrund, som regelmæssigt deltager i menighedens aktiviteter.

I Pandrup har det været anderledes. Her søgte mennesker fra mange forskellige befolkningsgrupper kirken. En del af menigheden er meget passionerede omkring modtagelse af flygtninge, og det har betydet, at der gennem en del år er kommet mange forskellige befolkningsgrupper i kirken – både kristne og ikke kristne. De er kommet fra bl.a. Iran, Congo, Ukraine, Bhutan og Afghanistan. Pandrup Baptistkirke har i flere tilfælde været første menighed efter flugten. Derfor er der også

nogle, som er blevet døbt – alle til Jesus Kristus, men ikke altid til medlemskab af den lokale menighed. Det har sammen med forskelle i kultur og tankegang givet en del udfordringer.

Positiv udfordring

Tilgangen af mennesker af anden farverig herkomst til menighederne har mest haft en positiv indvirkning. Menighederne opleves meget passionerede i arbejdet med nydanskere. Anders fortæller: »Nogle gange kan vi godt opleve, at næstekærlighed og hjælpsomhed blandt kristne er tradition og noget, vi kun taler om. Her er der pludselig mennesker i vores midte, som helt åbenlyst har brug for, at vi handler på troen.«

Modtagelsen af mennesker med en anden kultur giver også udfordringer i

» Det er svært at få etableret et ligeværdigt samarbejde. «

menigheden. Bente oplever, at det er svært at få ny-danskere til at tage ansvar for menighedens arbejde. Det er ikke, fordi man skal arbejde for at være med i menigheden, men fordi det er vigtigt, at alle medlemmer er med til at sætte rammerne for menighedens liv og hverdag. Det er svært at få etableret et ligeværdigt samarbejde. Det kan Anders ikke genkende til. Det har været svært at få de nytilkomne engageret.

At sige farvel

Det har været godt for menigheden i Pandrup at genopdage det at sige farvel uden skuffelser. Mange flygtninge, som har

begyndt deres menighedsliv i Pandrup, er rejst videre og har bosat sig andre steder. Enten fordi de er blevet flyttet fra flygtningecentrene og ud i en bolig et andet sted i landet eller selv har valgt at søge mod steder, hvor de kom tættere på landsmænd. »Vi har måttet lære, at det er en velsignelse at så uden måske at kunne høste«, siger Anders. »Det er en glæde at opleve, at mennesker etablerer sig på andre steder og får kontakt til andre menigheder, efter at de er begyndt hos os.« I dag opleves det mere naturligt, at mennesker, som vi har taget hånd om, vælger at bo et andet sted.

Nødvendige forandringer

Også menigheden i Brovst har kunnet ændre sig efter forholdene: »Først blev der etableret en lektiecafé, hvor både voksne og børn kunne få hjælp til skolearbejdet. Nu er integrationen nået dertil, at skoledelen fylder mindre, og vi har i stedet oprettet »Snak-dansk-café«. Vi håber at få fat i dem, som endnu ikke er så gode til at tale sproget. Det ser ud til at lykkes.«

Både Bente og Anders håber på en udvikling, så menighedernes arbejde og hverdag bliver båret mere ligeværdigt af de etnisk danske og de tilkomne. De er begge overbeviste om, at tiden er en væsentlig faktor. Tiden vil give de to grupper en større indsigt i hinandens måder at håndtere livet på, og derved kan alle bedre møde hinanden på lige fod.

Pludselig stod Jesus foran dem

Vesna og hendes familie mødte Jesus i en flygtningelejr i det tidligere Jugoslavien, hvor de oplevede et mirakel, der i sidste ende betød, at de kunne komme til Danmark.

[≡] Pia Nielsen

[📷] Esben Ashton-Fog

Før krigen havde Vesna og resten af familien ikke noget forhold til religion. Hun kendte ikke til tro, og det var ikke noget, hun var interesseret i. Interessen for den kristne tro blev født i en flygtningelejr i Kroatien, hvor hun boede med sin mand, Edin, og sine to børn. Her mødte hun missionærer fra en evangelisk kirke, som kom med hjælp i form af sko til hende og børnene – og med en invitation til at komme til gudstjeneste og høre mere om troen på Gud.

Familien kunne ikke blive i lejren, for der var ikke trygt, men de havde ingen ting. Derfor samlede de den dåsemad, de fik, og tog til den nærmeste by for at sælge det. Men ingen ville betale det, maden var værd. Uden penge kunne familien ikke købe busbilletter til hovedstaden for at få nye pas, så de kunne komme til Danmark.

Vesna bad til Gud, og pludselig stod Jesus foran dem, og de fulgte ham til en lille købmand, der ikke bare ville betale fire gange så meget, som varerne var værd. Han gav dem også æbler og chokolade. Især for børnene var chokoladen et sandt mirakel.

›Solgt i Svendborg

Da familien kom til Danmark, boede de først på et asylcenter på Langeland. Sidenhen flyttede de til Svendborg, hvor de blev en del af den lokale baptistmenighed. »Da jeg kom der, blev jeg solgt«, sådan beskriver Vesna mødet med kirken i Svendborg. Både fællesskabet i menigheden og den undervisning, de fik her, betød, at det var et godt sted for dem at være. Faktisk blev de så glade for menigheden i Svendborg, at de forblev medlemmer, længe efter at de var flyttet til Odense.

Når Gud taler

Det var også i Svendborg, familien blev døbt. Kaldet til dåb viste sig på en helt særlig måde for Vesna. Hun oplever nemlig, at Gud taler til hende gennem tekst. På skilte og i blade, ved busstoppesteder og andre

» *Interessen for den kristne tro blev født i en flygtningelejr i Kroatien.* «

» *Vesna bad til Gud, og pludselig stod Jesus foran dem, og de fulgte ham til en lille købmand ...* «

steder, hvor der er tekst, hører hun, hvad Gud har at sige til hende. En dag i år 2000 på vej hjem fra arbejde ventede hun på bussen foran en plakat med ordene: »Tiden er inde«. Vesna fortsætter: »Jeg vidste med det samme, at det ord var til mig.« Påskedag 2001 blev familien døbt: »Det var og er det bedste, der nogensinde er sket for os!«

Selvom Vesna og Edin i dag bor i Odense og er blevet en del af menigheden der, så har de stadig kontakt til nogle af dem, de lærte at kende i kirken Svendborg. Den modtagelse, de fik der, betød meget for, hvordan de oplevede det at komme til Danmark.

I Odense er der også et godt fællesskab, og begge er involveret i frivilligt arbejde. Vesna hjælper til i kirkens café og er besøgsven igennem Røde Kors. Edin er frivillig ved et cykelværksted, hvor han blandt andet sætter cykler i stand til flygtninge: »Vi vil give noget tilbage af alt, hvad vi har fået af Gud«, er deres holdning.

Jeg ved, hvilke planer jeg har lagt for jer ...

For Vesna, Edin og deres børn har det betydet alverden, at der var kristne, som tog imod dem. Det gjorde en forskel, da de boede i flygtningelejren i Kroatien. Det fik dem til at føle sig hjemme, da de kom til Svendborg, og det gav dem et nyt fællesskab i menigheden i Odense. Og ifølge Vesna er der da også mening med det hele. »Jeg ved, hvilke planer jeg har lagt for jer, siger Herren, planer om lykke, ikke om ulykke, om at give jer en fremtid og et håb« – »ja, det vers har altid været med mig«, siger Vesna.

Troen, på at Gud vil hende og hendes familie det bedste, har bragt hende igennem flere svære tider, og den har båret frugt. I dag er Vesna og Edin bedste-forældre. De har et hjem og en familie, som de holder af. De er en del af en menighed, hvor de kan blive udrustet, og hvor de kan være med til at give det videre, som de har fået fra Gud. »Jeg kan ikke beskrive det med ord, den tillid Han har til mig, lille menneske«, lyder Vesnas konklusion.

» Især for børnene var chokoladen et sandt mirakel. «

1) Jeremias kapitel 29, vers 11

Når den fremmede bliver familie

»Vil I være min mor og far?« Det spørgsmål har Else Marie og Tage Nielsen fra Pandrup svaret på flere gange, end de kan tælle, og de har altid svaret: »Ja!« Spørgsmålet bliver stillet af mennesker, som er flygtet – væk fra det kendte, som ikke længere er trygt. Else Marie og Tage fortæller om, hvordan det at tage sig af de fremmede har udvidet deres familie.

[≡] Maria Klarskov

[🔒] Private

» Da han kom ind i bilen, spurgte han, om vi ville være hans mor og far. «

Hvordan begyndte det at have et særligt øje for flygtninge for jer?

»Det er vel 20 år siden.« Else Marie kigger over på Tage, som nikker. »Tage arbejdede i en tømmerhandel i Åbybro, og en chauffør var med i arbejdet med de flygtninge, som kom til på det tidspunkt.« Else Marie fortsætter: »Vi kom med i Åbybrokredsen, som nu er en del af Jammerbugtens Tværkulturelle Venskabsforening, hvor jeg er formand på 8. år. Jeg oplevede meget tydeligt, at vi var og er nødt til at sørge for de fremmede. Jeg hørte Jesus' stemme sige: »Jeg var fremmed, og I tog imod mig.« Men så hørte jeg også: »Jeg var fremmed, og I tog ikke imod mig.«¹ Da tænkte jeg: »Det skal jeg i hvert fald ikke høre.« Siden da har vi hjulpet med det, som vi kunne.«

Hvordan hjælper I flygtningene?

»Først og fremmest vil vi gerne forkynde det kristne budskab og vise dem Guds kærlighed i praksis.

Vi har fx lige fået syv-otte sække med tøj, sengetøj og andet, som vi skal til at sortere. Det er os, der gør det. De andre i Venskabsforeningen og kirken hjælper med at komme med det og med at dele ud, og de siger til, hvis nogen mangler noget. Vi

hjælpes ad.« Det er tydeligt, at fællesskabet omkring arbejdet betyder meget for Else Marie og Tage.

»Det er oftest igennem Jammerbugtens Tværkulturelle Venskabsforening, at vi får den første kontakt«, forklarer Else Marie. »Vi oplever, at jo før vi får kontakt til dem, jo bedre bliver de integrerede. De fleste vil så gerne have kontakt med danskere. De kommer ikke bare for at udnytte systemet. De vil gerne være en del af det danske samfund. Vi har ikke oplevet problemer med nogen af flygtningene, og vi har snakket om, at det er, fordi vi får kontakt til dem så tidligt.«

En kasse med hjertevarme

»Der kan også godt være nogen, der slet ikke ønsker at have kontakt til frivillige. De bliver spurgt, når de kommer, om de har lyst. Hvis de vil, så kommer der nogen frivillige ud og besøger dem. Når vi skal ud til dem, tager vi en kasse med nogle kopper og tallerkener og sådan noget med. De får ikke så

1) Se Matthæus-evangeliet kap. 25, vers 31-46

» Man kan ikke rigtig sige, at de er flygtninge længere, når de har boet her så længe. «

meget af kommunen, så de fleste vil rigtig gerne have det.« Det lyser ud af de to, at hjertevarme og praktisk hjælp går hånd i hånd her hos dem. »De frivillige er fordelt i lokale grupper. Her i Pandrup er vi flest, men i Åbybro er der også nogen frivillige og et åbent hjem – ligesom her – hvor flygtningene kan få lov at komme. I Brovst kan vi ikke finde nogen frivillige, men der er Baptistkirken rigtig god til at tage sig af dem, der kommer til.« Stoltheden over hjemstavens villighed til at hjælpe er slet skjult.

Er jeres hjem et sted, hvor man bare kan komme dumpende?

»Ja!« Svaret kommer uden tøven. »Der er mange, som ringer og siger: »Er du hjemme, →

» De fleste vil så gerne have kontakt med danskere. «

» Vi ville holde internationale gudstjenester for flygtninge. «

soner, som planlægger det. Lige nu er der tre med, som har flygtningebaggrund.« Else Marie stopper op og ser tænksum ud: »Man kan ikke rigtig sige, at de er flygtninge længere, når de har boet her så længe. Men de kom her til som flygtninge.« Hun smiler, og jeg er sikker på, at hun ser de ansigter for sig, som hun ikke længere tænker på som flygtninge, men som venner. »Det er den stabile gruppe, som står bag og er sammen om at lave programmet. Da vi begyndte, kom der omkring 100 hver gang. Nu er der sådan en stabil flok på 40-50 stykker.«

Har I oplevet noget, som betyder særligt meget for jer?

»Ja, det har vi selvfølgelig.« Tage ser på Else Marie og nikker. »Vi har en søn fra Iran.« Stemmen er fuld af omsorg. »Han var ensom, så jeg hentede ham en dag på skolen. Da han kom ind i bilen, spurgte han, om vi ville være hans mor og far. Det har vi været siden.« Smilene er meget store. »Ham fik vi lov at bede til frelse med, og han er senere blevet døbt i vores kirke. Han er den helt særlige gave, vores familie har fået.«

» mor?« Så kommer de forbi. Tage hjælper med at lappe cykler og sådan noget.«

Hvor mange er du mor til, Else Marie?

»Åh, det er mange!« Tage og Else Marie ler. »Både kristne og muslimer. Der er en familie, hvor vi simpelthen er blevet mormor og morfar. Tage og jeg siger til hinanden: »Hvis vi ikke vil være sammen med dem, hvordan skal vi så kunne fortælle dem om Jesus? Vi må først vise dem Guds kærlighed. Så kan vi snakke sammen.« Vi beder sammen, hvis der er problemer. Så snakker vi om, at vi alle beder til Gud. Vi kan godt blive enige om, at de beder til »Allah«, og vi beder til »Vor Himmelske Far«. Men det bedste ved at være med i arbejdet er, når nogen begynder at komme i kirken og bliver døbt. Menigheden tager rigtig godt imod dem. Det har vi oplevet flere gange.«

Tro, der bygger bro

»Fællesskab på tværs« var en idé, vi fik i Baptistkirken i Pandrup for ca. 10 år siden. Vi ville holde internationale gudstjenester for flygtninge. Vi er en gruppe på 10-12 per-

Asylansøgere og dåb

I oktober 2016 skønnede Folkekirkens Asylsamarbejde, at mindst 500 asylansøgere – hovedsagelig med iransk baggrund – var konverteret til kristendommen eller var i proces med at gøre det i løbet af årets tre første kvartaler. Det er ikke urealistisk at antage, at omkring 1.000 asylansøgere er konverteret i løbet af sidste år, de fleste i folkekirkelige sammenhænge, men også en del i frikirker. De tal kalder både på taknemlighed og kritisk eftertanke. Lad os begynde med den kritiske eftertanke.

[≡] Niels Nymann Eriksen
[☒] KIT og Dorte Pedersen

Bertel Haarder gentog i 2016 sin opfordring til at undlade at døbe asylansøgere, fordi de risikerer at sætte deres egen troværdighed over styr ved at lade sig døbe på et tidspunkt, hvor dåben kan blive opfattet som et forsøg på at styrke deres

asylsag. Iran er jo et af de få mellemøstlige lande, hvor det at forlade islam kan udløse dødsstraf. I hvert fald levner baggrundsmaterialet ikke tvivl om, at det kan være forbundet med betydelig risiko at forlade islam i Iran. Ved at lade sig døbe bringer en asylansøger sig altså i fare på en måde, så det måske kan udløse et beskyttelsesbehov og dermed asyl.

Dåb af asylansøgere under sagsbehandlingen

Jeg er ikke enig med Bertel Haarder i det synspunkt. Det ville være helt forkert at gøre adgang til den kristne dåb afhængig

» Iranere har det med at
forlade islam, når de forlader
deres hjemland. «

af et menneskes opholdstilladelse. Det var jo netop folk, som befandt sig på kanten af det jødiske fællesskab pga. etnicitet, religion, samarbejde med besættelsesmagten osv., som Jesus tog imod til stor forargelse for datidens religiøse ledere. Men derudover er der andre omstændigheder, som også bør overvejes.

Voldsom stigning i antallet af konvertitter

I 2015 steg antallet af iranske asylansøgere i Danmark voldsomt. I 2014 søgte 284 iranere om asyl, i 2015 drejede det sig om 2.787, og i 2016 faldt antallet igen til 300. Tidoblingen i antallet af iranske asylansøgere i 2015 fører altså til den voldsomme stigning i antallet af konvertitter i 2016. Hermed mister påstanden, om at konvertering er blevet en ladeport for iranske asylansøgere, noget af sin tyngde.

Iranere forlader islam

Vi må anskue det store antal iranske konverteringer i en bredere global sammenhæng: Iranere har det med at forlade islam, når de forlader deres hjemland. Det sker overalt i verden, også selv om de ikke er asylansøgere. Og en del af dem, der forlader islam, vælger at blive kristne.

Man har skønnet, at iranere er det folkeslag i verden, hvor flest konverterer til kristendommen. Det sker i udlandet, men også i Iran. Hemmelige husmenigheder er udbredte, eller folk tilslutter sig individuelt kristentroen gennem påvirkning fra kristne mediers programmer på persisk.

Årsagen er befolkningens dybe skuffelse over det regime af kontrol og korrup-

tion, som den islamiske revolution bragte med sig. Den modstand mod regimet kobles ofte sammen med en opfattelse af, at islam har bemægtiget sig og undertrykt en oprindelig rig og dyb persisk kultur.

Endvidere har religionshistorikere overvejet, om der også er en form for teologisk samklang mellem shia-islam og kristendom, særlig i forståelsen af lidelsens betydning for forløsningen af verden. Endelig er iranere nok i højere grad end europæere religiøse mennesker og forbliver med at være det, selv om de bliver moderne. De har et meget anderledes og mere intenst spirituelt liv end de fleste danske kirkegængere.

Bedre vurderinger af troværdighed

I 2012 ændrede Flygtningenævnet praksis i konvertitsager, så man herefter ikke kunne afvise en konvertit med henvisning til, at hun eller han kunne praktisere sin tro i det skjulte. Det skete som konsekvens af en principiel sag ved den europæiske menneskerettighedsdomstol, men også fordi et samlet dansk bispekollegium påpegede overfor Flygtningenævnets formand, at den kristne tro har offentlighedskarakter, og at man ikke kan pålægge et menneske at skjule sin tro pga. religionsfriheden. Derfor lægger man nu betydelig mere vægt på at vurdere troværdigheden af asylansøgerens konversion. Er det en proforma-konver-

» *Det ville være helt forkert at gøre adgang til den kristne dåb afhængig af et menneskes opholdstilladelse.* «

tering, eller er konverteringen reel? Siden 2012 har det spørgsmål været afgørende i en række af Flygtningenævnets afgørelser.

Flygtningenævnet skal naturligvis ikke fælde dom om troens ægthed, men afsløre bedrageri – altså om en asylansøger har gennemgået et konverteringsforløb alene for at opnå asyl. Det er ikke et spørgsmål om graden af kundskab om den kristne tros indhold, men om at danne sig et billede af, hvordan konverteringshistorien passer ind i den overordnede livshistorie, som asylansøgeren fortæller. Fremstår den som et appendiks, eller er den integreret i selvforståelsen?

Det Mellemkirkelige Råd udarbejdede i 2016 en rapport om udviklingen i Flygtningenævnets troværdighedsvurderinger i konvertitsager. Man gennemgik mere end 100 afgørelser og konklusionen var, at Flygtningenævnet havde en omhyggelig og forsvarlig tilgang til spørgsmålet, selv om man foreslog en praksisændring på mindre områder.

Forsvarlig dåbspraksis

I lyset af disse overvejelser om teologi og retspraksis mener jeg, at det er forsvarligt – ja, påkrævet – at vi som Folkekirke fortsat har mulighed for at døbe asylansøgere. Spørgsmålet er, hvordan præst og menighed forholder sig forsvarligt til asylansøgere, som ønsker at konvertere.

De fleste andre voksendåb i Folkekirken har karakter af, at et menneske aktivt tilslutter sig den tro, som udgør det værdimæssige grundlag for det samfund, man er vokset op i. Her adskiller denne målgruppe sig væsentligt, dels fordi der er tale om et religionsskifte, og dels fordi asylansø-

» Man kan ikke pålægge et menneske at skjule sin tro pga. religionsfriheden. «

→ søgere befinder sig i en særlig sårbar situation. Mange asylansøgere lever i en tilstand, der er blevet beskrevet som »kamp og flugt«. I den tilstand kan det være vanskeligt at træffe modne beslutninger, og der er en risiko for, at de kan komme til at sælge deres sjæl for en ret linser.

En ansvarlig tilgang til en asylansøgers ønske om at blive døbt må derfor indeholde følgende elementer:

- en indledende samtale, hvor præsten spørger ind til historien bag ønsket om at konvertere.
- her skal også gøres opmærksom på de utilsigtede følger, en konvertering kan få ift. familie og hjemland, og det skal gøres helt tydeligt, at dåb ikke i sig selv er grund nok til at få asyl.
- kirkelig praksis, dvs. fast kirkegang, forud for den egentlige dåbsforberedelse. I *Apostelkirken* siger vi, at en asylansøger skal komme i kirken seks måneder, inden dåbsoplæringen, som også tager seks måneder, begynder. Altså mindst et års forberedelse.
- undervisning af en udstrækning og på et niveau, der svarer til konfirmationsundervisningen, dog tilpasset målgruppen. Hvad materialer angår, er der hjælp at hente på Folkekirkens Asylsamarbejdes hjemmeside, hvor der er link til forskellige egnede lærebøger.

En mere udførlig vejledning på området blev udarbejdet af *Folkekirke og Religionsmøde* i 2004, og revideret i 2016 under titlen: »Vejledning omkring kirkers kontakt til og eventuelle dåb af muslimske asylansøgere.«

Det er altså et stort ansvar, men også en stor og vigtig arbejdsopgave, man påtager sig ved at sige ja til at lede en asylansøger til dåb. Realistisk set bør det nok betragtes som et speciale, som udvalgte kirker og præster påtager sig og udvikler kompetencer til.

Opgaven er langt fra løst med dåben

En konvertit er ofte et menneske, som har mistet en stor del af sit gamle netværk, og som har behov for at kunne træde ind i et fællesskab, der kan rumme hende eller ham. Jeg ser et behov for, at der på sigt gøres en indsats for at skabe rammer for farsi-talende fællesskaber indenfor Folkekirkens rammer i tillæg til dem, der allerede eksisterer i fx *Church of Love*. Vi ser, at der vokser iranske grupper frem i nogle af de menigheder, der har døbt konvertitter, men der er også en del af de nye troende, som efter en kortere eller længere tid i kirken mister kontakten. Det kan selvfølgelig være, fordi deres konvertering har været proforma, men det er langt fra den eneste forklaring. Det kan også være, fordi de ikke fandt ind i et kirkeligt fællesskab, som mødte deres behov som nye kristne.

» Vi står overfor en stor og rig og kompleks missionsudfordring, som kalder på varsomhed og omhu fra kirkens side. «

Rig og kompleks missionsudfordring

Den store tilgang af iranere og afghanere, der i disse år ønsker at blive kristne, stiller os overfor en stor og rig og kompleks missionsudfordring, som kalder på varsomhed og omhu fra kirkens side.

Alene det, at befolkningsgrupper, der gennem et par hundrede år har været genstand for ydremissionsvirksomhed, nu kommer til os her i landet med ønsket om at blive kristne, er jo tankevækkende og en påmindelse om, at kristen mission i sin første begyndelse og i sidste ende er Guds mission. Som den tidligere anglikanske ærkebiskop Rowan Williams formulerede det: »Mission er at finde ud af, hvad Gud har gang i, og give en hånd med«, og »Det er ikke kirken, der har en mission; det er Guds mission, der har en kirke.«

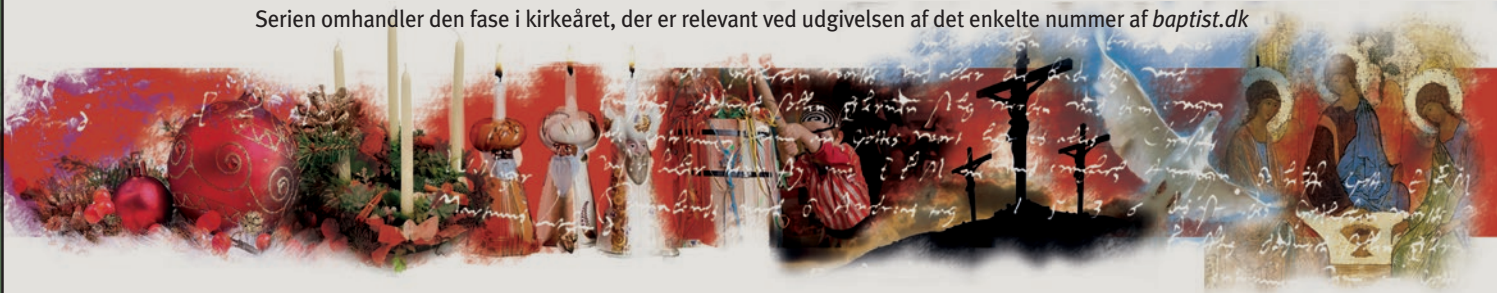
- Læs også »Asylansøgere og dåb« i udvidet udgave på www.baptist.dk

Niels Nymann Eriksen:

- sogne- og indvandrerpræst ved Apostelkirken i Vesterbro Sogn, København, med ansvar for mission og kulturarbejde
- medlem af Folkekirkens Mellemkirkelige Råd, herunder arbejdsgruppen vedr. europæiske kirker
- engageret i Café Exit for tidligere indsatte, bl.a. medlemmer af Fangekoret
- stod for en konference om forsoning i Irak i 2008 og igen i 2011. Målet var at arbejde for de kristnes beskyttelse i det irakiske samfund

[Advent – jul – helligtrekonger – faste – påske – pinse – trinitatis]

Kirkens år forløber i sin egen rytme, der fastlægges af højtiderne. Kirkeåret er uafhængigt af årstiderne, men sætter sit præg på menighedens liv. Serien omhandler den fase i kirkeåret, der er relevant ved udgivelsen af det enkelte nummer af *baptist.dk*

»Til dig løfter jeg min sjæk«

I adventstiden fejrer vi Guds ankomst til jorden. Gud kom bag på menneskene og søgte ned til jorden i et spædbarns skikkelse. »Men da tidens fylde kom, sendte Gud sin søn, født af en kvinde.«¹

[≡] Raymond Jensen

[✎] Ole Steen

Jesus' komme til jorden satte mennesker ind i en ny tidsregning, et nyt værdisæt. Tidens fylde var kommet. Kærlighedens tidsregning var indført. De første kristne havde et særligt navn til 1. søndag i advent: »Til dig løfter jeg min sjæk«.

I adventstiden synger vi lovsange, og vi tager så småt fat på julens elskede sangskat. Gennem sangene får vi hjælp til at åbne vores vinterfrosne hjerter, og vi synger: »Nu tændes 1000 julelys«. Det er ikke os, der har 1000 stearinlys derhjemme.

Nej, vi åbner vores øjne og hjerter for, at Gud har tændt 1000-vis af stjerner på den mørke, dybblå vinterhimmel. Men den stjerne, der er kilden til vores adventsglæde, hedder Jesus.

Gud, der kommer

Advent kommer af det latinske udtryk *adventus Domini*, der betyder Herrens ankomst. Gud kommer i advent. Gud er altid den kommende. Det er Gud, der gør, at alting er til – også i dette nu. At vi eksisterer. Men Gud vil give os mere end bare det at eksistere som biologiske væsener. Hele tiden banker Gud på vores dør² for at give os noget mere; for at give os del i det liv, Jesus åbner for os.

En ny tidsalder

Advent er ikke alene et nyt kirkeår, men nyt liv og en ny vidunderlig tid. Ordet *eventyr* er i familie med ordene *advent, adven-*

tus – komme, ankomst, hvad der kommer til os! Advent er en afbrydelse af den sædvanlige trummerum. Vi fejrer, at vi er gået ind i en ny tidsalder. Guds himmelske univers er smeltet sammen med vores biologiske, jordiske verden. Jord og himmel er blevet til ét.

Et nyt menneske

Vi har en daglig tilbagevendende mulighed for at være eller blive et nyt menneske. En kristen. Jesus er kommet til jorden. Til frelse og håb for det fortvivlede menneske. Den, der ligger ned, skal rejse sig. Den, der er fortvivlet, får håb:

»Se, min tjener. Han slås ikke med nogen, han råber ikke op.

Han træder ikke den knækkede spire ned og slukker ikke den væge, der stadig gløder.«³

1) Galaterbrevet kap. 4, vers 4

2) Johannes' Åbenbaring kap. 3, vers 20

3) Matthæus-evangeliet kap. 12, vers 18-21 (Den Nye Aftale)

Værdier, vi bygger på

Til fasten i 2018 vil BaptistKirken udgive et materiale, der vil udkomme som et lille hæfte og være tilgængeligt på www.baptistkirken.dk

[≡] Vibeke Dalsgaard

Fastehæftets navn er *Værdier, vi bygger på*, og det vil til hver dag indeholde

et glimt fra et menneskes liv sammen med et forslag til en bøn. Materialet vil også indeholde elementer til søndagsgudstjenesterne i fasteperioden.

Refleksionerne er skrevet af ansatte og frivillige i BaptistKirken, og de giver både glæde og opmuntring til hver dag i fasten. Samlet viser fastematerialet grundlaget for vores fællesskab som kirke og den store

og fantastiske forskellighed, der kendetegner Guds børn – selv om vi tjener den samme Herre.

Hæftet er beregnet på personlig andagt i fastetiden, men kan også bruges af grupper og menigheder til refleksion over det fundament, som vi kristne bygger på enkeltvis, som menigheder og som kirkesamfund.

Døbt

Holbæk

02.09.2017:

Isabella Agerskov, f. 12.07.1998

Korskirken, Herlev

21.07.2017:

Jonas Jul Boeriis, f. 25.07.2002

10.09.2017:

Carina Yde, f. 07.08.1971

Kristuskirken/regen

09.07.2017:

Gina Paola Staunsager, f. 13.11.1985

Nørresundby-Vodskov

02.07.2017:

Jonas Møller Jensen, f. 18.11.2000

17.09.2017:

Maria Skræp Jacobsen, f. 27.07.1996

Vrå

10.09.2017:

Marzieh Davoodi, f. 23.08.1982

Ardalan Davoodi, Matthew Pauls, f. 28.04.1978

Farzad Manochehri, f. 19.02.1990

Nikta Alvandi, f. 11.07.1989

Shaho Maleki, f. 08.02.1984

Optaget

Holbæk

01.10.2017:

Rachel Kabuo Siakoma, f. 26.10.1981

Odense

08.10.2017:

Stephanie Garcia Olsen, f. 07.01.1992

Døde

Brande

Vibeke Nielsen, født 21.11.1924 døbt 16.04.1944

i Kristuskirken, Kbh., døde 30.08.2017

Korskirken, Herlev

Palle Stigborg, født 24.09.1932, døbt 20.02.1949 i

Kristuskirken, Kbh. døde 27.09.2017

Hjørring

Mogens Fiellau-Nikolajsen, født 25.05.1946,

døbt 01.04.1962 i Hjørring, døde 30.07.2017

Svend Pedersen, født 28.08.1940,

døbt 04.10.1964 i Hjørring, døde 04.10.2017

Nørresundby-Vodskov

Edith Saastamoinen Frederiksen, født 02.08.1926,

døbt 31.10.1948 i Nørresundby, døde 21.06.2017

Ringsted

Minna Edel Nielsen, født 05.11.1935,

døbt 14.08.1988 i Pinsekirken, døde 30.09.2017

Roskilde

Mogens Bruun Jürgensen, født 16.03.1934,

døbt 16.04.1950 i Vejle, døde 02.09.2017

Sindal

Poul Rødkjær, født 19.10.1924,

døbt 25.12.1940 i Sindal, døde 05.10.2017

Vaarst

Jens Anker Næsby, født 23.07.1936,

døbt 02.11.1947 i Brande, døde 05.10.2017

Hvad kommer den nye Trossamfundslov til

For første gang siden 1849 er der i Folketinget fremsat en Trossamfundslov for »de fra Folkekirken afvigende trossamfund«. Den skal omhandle trossamfund, der ønsker at være anerkendte med tilhørende rettigheder og pligter. Vi har gennem hele året skrevet om lovarbejdet. Denne gang har vi bedt tre eksperter om at kommentere loven. De har svaret på de samme to spørgsmål. Interview ved Bent Hylleberg.

Lisbet Christoffersen

Det er et fagligt særdeles velunderbygget og godt gennemarbejdet forslag. Jeg er lidt usikker på den aktuelle tolkning af grundloven. Men alle andre ser ud til at være enige, så derfor har jeg ikke tidligere udtalt mig om lovforslaget.

Lovforslaget rammer ganske fint, rent politisk, ved at fastholde en skelnen mellem anerkendelse af trossamfund og så forholdet til øvrig lovgivning (om fx skat). Den store fordel er, at der lovfæstes krav om gennemsigtighed, klarhed og organisatorisk ansvarlighed som forudsætning for at modtage samfundets anerkendelse og få adgang til vielsesbemyndigelse og – efter yderligere krav – til (indirekte) finansiel støtte. Det har jeg længe syntes var en nødvendighed.

Afvejningen af kollektiv religionsfrihed overfor krav om ligebehandling af kvinder og mænd i trossamfundene – udenfor det direkte gejstlige embede – er en næsten uløselig konflikt. Jeg tror ikke, det sidste ord er sagt i den sag.

Peter Lodberg

Jeg betragter loven som et positivt skridt i retning af, at Folketinget og dermed den danske befolkning bekræfter og fornyer sit tilsagn om, at trossamfund spiller en vigtig rolle i det danske samfund, og at der skal være vide rammer for religionsfriheden.

Jeg synes, det er bedre, at vi får en sådan lov i stedet for, at der slet ikke skal være lovgivning på området. Danmark er nok et sekulært samfund med en dominerende trosretning og en række mindre trossamfund, men ikke et sekularistisk samfund.

Jeg kunne godt have ønsket mig, at loven havde åbnet for muligheden for en religionskat opkrævet til trossamfundene via skattevæsenet, men en sådan mulighed var på forhånd udelukket fra udvalgets kommissorium.

Hvordan vurderer du den nye Trossamfundslov? Havde du ventet andet – og i så fald: Hvad kunne du ønske?

Hans Raun Iversen

Loven bliver til på det hidtil værst tænkelige tidspunkt. Den nationalistiske flertalspolitik har ingen sans for vigtigheden af at behandle mindretallene godt.

Folkekirkekristne og ærlige ateister må græmmes over, at de ikke tog kampen for en religionssamfundslov op i tide. I dag handler det i bedste fald om at regulere, men i det politiske flertals verden om at kontrollere de religiøse mindretal.

Ofte går er uskøn blanding af islamismefrygt sammen med en bedrevidende sekularisme, så man helt negliger, hvad de små trossamfund står for og bidrager med i Danmark.

at betyde?

Lisbet Christoffersen

Jeg tror, trossamfund kommer til at benytte denne vej til at få adgang – via yderligere krav – ikke alene til vielsesbemyndigelse, som jo er en tabersag af helt andre årsager, men især til økonomiske og organisatoriske rettigheder.

Lisbet Christoffersen, professor i religionsret, Roskilde og Københavns Universiteter.

Peter Lodberg, professor i teologi, Aarhus Universitet. Medlem af Trossamfundsudvalget.

Peter Lodberg

Det håber jeg, men det er ikke sikkert. Loven gælder kun for de trossamfund, der søger om anerkendelse, og staten kan ikke tvinge trossamfund, der ikke ønsker det, til at søge om anerkendelse. Det er vigtigt at betone, at det ikke er kontrol, der er i centrum, men hensynet til at opfatte trossamfund som en naturlig del af det danske samfund.

Jeg håber, at elementet af »officialisering« af trossamfundene vil virke så inspirerende, at det vil få trossamfund til at søge om anerkendelse.

Bliver loven en »vinder« i den forstand, at trossamfundene søger om »anerkendelse« med rettigheder og pligter?

Hans Raun Iversen

De dominerende politiske kommentarer til lovforslaget går på, om der nu er kontrol nok. Problemet er øjensynligt alene, om loven er restriktiv nok. Derfor tror jeg ikke, at loven bliver en succes. Det er jeg meget ked af.

Min drøm har i mange år været, at de små trossamfund kunne få en position og et samvirke med staten, så folkekirken efterhånden kunne gå i deres spor og få en lignende placering. Det håb er det svært at holde fast ved, som situationen er nu.

Hans Raun Iversen, lektor i praktisk teologi, Københavns Universitet, dr. theol. h.c.

Lisbet Christoffersen uddyber i sit svar til redaktionen, hvorfor hun ikke tidligere har deltaget i debatten om trossamfundsloven. Se hele hendes svar på: www.baptist.dk

Ti år med hiv og håb Maria Floria, 45 år

Klokken er 11 lørdag formiddag, og da der er meldt besøg fra Danmark, har det ikke været svært for Leonard Ndayishimiye, 44 år, projektleder på ›Let the Little Children Come to Me‹ (LLCCM), at samle de hiv-ramte kvinder, som har været med fra begyndelsen.

[ ] Aimée Kjær Kofoed

[ ] Morten Kjær Kofoed

De kender hinanden godt og føler sig hjemme på centret. Der er stille omkring dem, men et lydløst bombardement af smil fylder atmosfæren med en varm gæstfrihed. Det mærkes tydeligt, at andre muzungos (hvide) har været her, og at de har været højt elsket. Måske bortset fra en lille tumling, der i sin fine Kitengestof-skjorte skræmt begynder at græde ved synet af de blege. I LLCCM har de været vant til velmenende nordboere – især Hanne og Hartvig Weber-Hansen, som i 10 år har stået folkene her ualmindeligt nær. Det danske lærerpar besluttede med deres tilstedeværelse at booste liv i centret for børn, hvis forældre var ramt af hiv/aids.

Et mirakel

Takket være en ihærdig indsats med kampanjer, tests og gratis medicin kan mange nu leve et godt liv, selvom de har hiv/aids. Men dengang var der masser af børn fra aids-ramte familier, der blev de største tabere i spillet om overlevelse uden en jordisk chance for at lande på begge ben, med mindre de ramlede ind i et mirakel. Og sådan et mirakel blev LLCCM for 100 børn og deres familier uden for byen Butare i det sydlige Rwanda.

Mad er det vigtigste

I ly for solen i et hjørne af centret står en øjensynligt ældre kvinde modigt klar til interview. Maria Floria, 45. Og med de fakta

» Lagene af tøj forsøger skamfuldt at dække en krop, der aldrig har fået, hvad den havde brug for. «

på plads ophører al genkendelighed mellem hendes og min verden. Ansigtet skæres stadig i dets oprindelige fine proportioner, men friskheden er for længst udtørret og tilbage står et gammelt menneske, der på trods af varmen i dag er viklet ind i flere lag tøj. Undervejs får hendes påklædning pludselig en ny signalværdi.

Jeg spørger til, hvordan hendes hverdag former sig, og hun svarer: »Jeg tænker konstant på, hvordan jeg skal få mad.« Lagene af tøj forsøger skamfuldt at dække en krop, der aldrig har fået, hvad den havde brug for. Alt kommer efter det behov. Jeg kommer aldrig til at begribe det fattigdomstraume, som denne kvinde må befinde sig i. Når man kun har mad til et måltid om dagen – og endda ikke hver dag – hvornår begynder og ender alle de andre ting, som vi kan gå op i? Hvem der er præsident i USA for tiden? Om naboerne er gået fra hinanden, eller om vejene skal asfalteres i år?

De tavse spørgsmål

Der er spørgsmål, jeg ikke har frimodighed nok til at stille, men lige her står Maria Floria, som kender svaret. Dér på kanten, tæn-

ker man mon mest på sig selv eller på sine børn? Findes der et punkt, hvor vippen for moderkærligheden tipper, og hvor biologiens matematik overtager og dikterer, at man selv skal spise frem for ens underernærede barn, så de øvrige børn stadig har en mor? Alle Marias syv børn overlevede. Og de to mindste er godt på vej i de store klasser i skolen nu. De fire største bor i Kigali og prøver at klare sig dér. »Den ene er blevet soldat«, fortæller hun stolt.

Hjælp og fællesskab

LLCCM blev et gigantisk lyspunkt i familiens liv. Maria hørte, at der fandtes et sted, hvor man kunne få hjælp. Hendes yngste var lille og underernæret, og hun kvalifi-

cerede sig straks til støtte. Hver uge lige siden har hun nydt at være med i fællesskabet med kvinder i samme situation. De har fået del i skolepenge og -uniformer, sundhedsforsikring, del i høsten, hjemmebesøg, sy-og strikkegrupper og bespisning om lørdagen igennem flere år.

Men selvom Maria sniger et taknemmeligt mis med øjnene afsted, idet hun beskriver fællesskabet, er hun ganske klar i mælet på spørgsmålet om, hvad der har været mest betydningsfuldt, hjælpen eller fællesskabet? Så svarer hun prompte: »Hjælpen«.

Ti års trofast indsats for mennesker på kanten. Man bliver alligevel helt vildt glad på sådan en formiddag her 10 år efter!

» Dér på kanten, tænker man mon mest på sig selv eller på sine børn? «

Maria Floria.

Jul i det fremmede

Vi har de seneste 2½ år boet i Rwanda og fejrede derfor jul i 25 graders varme og med et plastiktræ i stuen. For børnenes skyld forsøgte vi at skabe julestemning ved at tage en tur i et kinesisk indkøbscenter, hvor plastik-julepynten fyldte en hel etage, ligesom vi bagte pebernødder og flettede julestjerner. Gavekøbene til børnene blev hurtigt overstået. Der var ikke meget at købe og ingen lokkende reklamer, så de fik nogle fine slikposer.

[≡] Line Jul Hylleberg

[📷] Rasmus Hylleberg

Vi nød at være fri for ...

Vi voksne nød julen, og at december ikke var fyldt med alt for mange julearrangementer, som ofte gør julen mere stressende end glædens tid. Vi nød ærligt talt også at være fri for at købe gaver til familien og hinanden, fordi det oftest føles, som om gaverne ikke er særlig vigtige for hverken dem eller os. Herhjemme er virkeligheden jo for de fleste, at vi er så heldige, at vi ofte blot selv køber det, vi ønsker os.

Det var anderledes i Rwanda. Her var det ikke bare i juletiden, at gaver blev efterspurgt, men vi stod løbende i situationer, hvor det var naturligt at give små og store håndsrækninger. En dag var det en fattig kvinde, som bankede på døren, som fik to par brugte sko og 2 kg. ris. En anden dag

håndværkeren, der kom for at reparere noget på huset, som fik et måltid mad.

På hospitalsfængsel i Kigali

Da det blev juletid, blev pakkelegen i skolen erstattet med, at børnene hver skulle medbringe en lille gave med ris og bønner til forældreløse på børnehjem. Og juleaftensdag fik jeg mulighed for at være med til at give en helt særlig gave. Sammen med kirkens kor besøgte jeg et hospitalsfængsel i Kigali, og vi frikøbte fire mennesker, som var indsatte, fordi de ikke kunne betale deres hospitalsregning. Sikke en julegave både at modtage og give.

Vores børn syntes imidlertid, at vi sprang lidt let hen over julen i Rwanda, så de glæder sig til at holde en rigtig jul i år med julepynt, bedsteforældre og gaver. Og vi glæder os også til julehygge og juletraditioner, men julen i det fremmede vil altid stå som noget helt særligt.

Afsender: Baptistkirken i Danmark, Lærdalsgade 7, st. tv., DK-2300 København S, ISSN 1901-4635

POST

DANMARK

PP

Magasinpost-MMP ID-Nr.: 46476